

20.04.2020

Noereh samisk ungdomsorganisasjon, Norske samers riksforbund, Norske reindriftsamers landsforbund, Samerådet, Norges naturvernforbund, Natur og ungdom, Naturvernforbundet i Nordland, Motvind Norge, Motvind - Bevar Øyfjellet, Motvind Trøndelag og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt.

Statsminister Erna Solberg,
olje- og energiminister Tina Bru,
landbruksminister Olaug Bollestad

Stans anleggsarbeidet i vårflyttingen!

Vi krever at forstyrrende anleggsarbeid ved Øyfjellet vindkraftverk stopper fra nå og ut mai 2020 slik at Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt og reinen under vårflytting får ro.

NVE vedtok at Øyfjellet Wind AS ikke skal gjennomføre anleggsarbeid i vindkraftverket uten skriftlig samtykke fra reinbeitedistriktet nå under vårflyttingen av reinen. Utbygger Øyfjellet Wind AS klaget til OED på dette vedtaket. OED har ikke behandlet klagen, men har sagt at anleggsarbeidet kan fortsette til departementet har behandlet klagen fra utbygger. Reindriften er allerede i gang med vårflyttingen og reinen er i bevegelse, men skifter retninger og spres av forstyrrelsene fra anleggsarbeidet. Det haster med å få arbeidsro. Vi krever at rettighetene for reindrift ved Øyfjellet vindkraftverk blir respektert, slik vilkår i konsesjonen la opp til.

Øyfjellet Wind AS har fått konsesjon for bygging av et omfattende vindkraftverk i områdene til Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, hvor de har rettigheter til viktige beiter og flyttvei. Det er svært ødeleggende for reindriften at dette vindkraftverket bygges, men verken reindriften eller naturvernorganisasjonene fikk gjennomslag for sine syn i konsesjonsprosessen.

NVE vedtok detaljplan og MTA-plan 18.12 2019, og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt har klaget på dette vedtaket. NVE besluttet 8.1.2020 å ikke utsette iverksettelsen av vedtaket om MTA inntil klagen er avgjort. Utbygger er altså i gang med anleggsarbeidet, selv om reinbeitedistriktet sin klage ikke er ferdigbehandlet og Sametinget stadig venter på å bli konsultert i saken. NVE satte vilkår i forbindelse med anleggsarbeidet om at partene skal bli enige om en plan for vårflyttingen av rein, og at saken sendes til godkjenning til NVE innen 10.3.2020 dersom det ikke oppnås enighet.

Partene har ikke blitt enige og NVE vedtok 8.4 2020 at Øyfjellet Wind AS ikke skal gjennomføre anleggsarbeid i vindkraftverket uten skriftlig samtykke fra reinbeitedistriktet i perioden 10. april til 10. mai 2020. Utbygger Øyfjellet Wind AS har klaget til OED på dette

vedtaket, og OED har i brev 16.04 2020 sagt at anleggsarbeidet kan fortsette til departementet har behandlet klagen fra utbygger.

Vi reagerer meget sterkt på at OED tillater videre anleggsarbeid nå som reindriften er kommet i gang med vårflyttingen. Vi reagerer også på den forskjellsbehandlingen som skjer ved at klagen fra reindriften ikke gir utsatt iverksettelse, mens klage fra utbygger medfører at hensynene til reindriften settes til side.

Reindriften er en del av det bærende grunnlaget for sørsamisk kultur, og er allerede presset fra mange kanter gjennom vassdragsreguleringer og andre arealkonflikter. Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt er et av de distriktene som opplever ekstra hardt press fra alle hold, med mange arealinngrep og en utmattende situasjon med reinpåkjørslar på Nordlandsbanen. Det enorme vindkraftanlegget er et overgrep mot reindrift og sørsamisk kultur generelt, og dette distriktet spesielt. Når både konsesjon og godkjent MTA sier at det skal tas hensyn til reindriften må et minimum være at det er ro langs flyttveiene de få ukene reinflytting pågår. Vårflyttingen er en krevende og sårbar periode i reindriften, ettersom simler som skal føde og seinere helt små kalver er under flytting på egne bein. De tåler verken forstyrrelser eller stress ved beite underveis. Dette var kjent da konsesjon ble gitt og da MTA ble fastlagt. I MTA-planen står det at «anleggsvirksomhet, som berører flytting av rein, skal stanses under flyttingen.»

OED begrunner sin beslutning om at anleggsarbeidet kan pågå med økonomi hos utbygger. Dette er en risiko som hører med til investeringen, og som ikke er reindriftnæringens ansvar. Vi er kjent med at utbygger allerede har bestilt turbiner, og OED framhever da også at en langvarig stans kan få konsekvenser for turbinleveranser og montasje, med de merkostnader det kan føre til. OED sier at en fullstendig anleggsstans fram til 10. mai derfor vil medføre betydelige kostnader for Øyfjellet Wind AS, som vi vet er eid av det tyske investeringsselskapet Aquila Capital. I motsetning til dette står Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, som med grunnlag i gamle rettigheter driver varige arbeidsplasser som bidrar til opprettholdelse av det sørsamiske samfunnet og produserer verdens mest miljøvennlige kjøtt. Urfolks rettigheter viker for internasjonal kapital, og Norges eget Olje og energidepartement sikrer dette. En mer ujamn kamp kan man neppe finne. Statsminister Erna Solberg sto på scenen under åpningen av Tråante 2017 og framhevet hvor bra det er at Norge har fått på plass tiltak og institusjoner for å revitalisere samisk språk og kultur, og hun nevnte sørsamisk spesielt. Derfor må man gå ut fra at statsministeren forstår hvor ødeleggende det er når vårflytting av rein i tradisjonell samisk kultur blir satt til side slik det gjøres i Øyfjellet. Et minimum burde være at reindriften fikk arbeidsro i perioden fra nå og ut mai 2020. I stedet velger OED å markere at anleggsarbeidet kan fortsette, uavhengig av hva Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt sier og hva Fylkesmannen i Nordland har presisert overfor NVE og OED.

Brevet fra OED er tendensiøst og viser verken forståelse for reindriftnæring eller respekt for samisk yrkesutøvelse. Tvert imot kan brevet oppleves som mistenkeliggjørende, gjennom utsagn som dette: «Departementet er usikker på hvorfor den aktuelle driftsgruppen har funnet det nødvendig og hensiktsmessig å ta i bruk vinterbeiteområdet 5 denne vinteren til tross for at det måtte være kjent at det var planlagt anleggsstart for Øyfjellet vindkraftverk».

Departementet sier at «både reindriften og tiltakshaver har en generell tilpasningsplikt, og til å begrense skader og ulemper. For reindriften del innebærer dette at den har en plikt til å tilpasse driften slik at skadene for reindriften ved anleggsarbeidene ikke blir unødvendig store. ØW må på sin side så langt det lar seg gjøre tilpasse fremdriften av anleggsvirksomheten til den flyttingen som skal gjennomføres i tiden fremover.» Vi ser ordbruken som tendensiøs, når departementet på den ene side sier at reindriften *har plikt til å tilpasse driften*, mens på den andre siden utbygger må *så langt det lar seg gjøre tilpasse framdriften* av anleggsvirksomheten.

Vi krever at Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt og reinen under vårflytting får ro, og at forstyrrende anleggsarbeid stopper fra nå og ut mai 2020. Dersom det blir nødvendig også i juni. Vi forventer at vår statsminister og Olje og energiministeren viser respekt for internasjonale avtaler om urfolks rettigheter som Norge har ratifisert og gjort folkerettslig bindende, for det vernet reindriften har i norsk lovverk og for det sørsamiske samfunnet med sine tradisjonsbærende utøvere av reindrift i distriktet Jillen-Njaarke.

Med hilsen

Noereh samisk ungdomsorganisasjon, Elen Ravna

Norske samers riksforbund, Runar Myrnes Balto

Norske reindriftsamers landsforbund, Ellinor Marita Jåma

Samerådet, Christina Henriksen

Norges naturvernforbund, Silje Ask Lundberg

Naturvernforbundet i Nordland, Bjørn Økern

Natur og ungdom, Therese Haugstmyr Woie

Motvind Norge, Eivind Salen

Motvind Bevar Øyfjellet, Lena Mellingen

Motvind Trøndelag, Torbjørn Lindseth

Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, Torstein Appfjell